

TAM METIN for edit-2

016

Belge Ayrıntıları

Gönderi Kimliği

trn:oid::3618:133860051

Gönderi Tarihi

1 Nis 2026 12:34 GMT+3

İndirme Tarihi

1 Nis 2026 12:40 GMT+3

Dosya Adı

TAM METIN for edit-2.docx

Dosya Boyutu

3.2 MB

10 Sayfa

2.713 Sözcük

17.360 Karakter

1% Genel Benzerlik

Her veri tabanı için çıkarılan kaynaklar da dâhil tüm eşleşmelerin kombine toplamı.

Rapordan Filtrelenen

- ▶ Bibliyografya
- ▶ Küçük Eşleşmeler (8 sözcükten az)

Ön Sıradaki Kaynaklar

- 1% İnternet kaynakları
- 0% Yayınlar
- 1% Gönderilen çalışmalar (Öğrenci Makaleleri)

Ön Sıradaki Kaynaklar

- 1% İnternet kaynakları
- 0% Yayınlar
- 1% Gönderilen çalışmalar (Öğrenci Makaleleri)

Ön Sıradaki Kaynaklar

Gönderi içinde en yüksek eşleşme sayısına sahip kaynaklar. Çakışan kaynaklar görüntülenmeyecektir.

1	İnternet	
uludag.edu.tr		<1%
2	Öğrenci makaleleri	
Mugla University on 2025-05-12		<1%

MAKALE BAŞLIĞI

Adı Soyadı¹

Özet

Özet metni

Anahtar Kelimeler: Kelime, Kelime

Giriş

Arkeolojik bulgular, Uygurların başlangıçta yün dokumaları kullandığını, zamanla ipek ve pamuklu giysilere yöneldiklerini göstermektedir (Rahman, 1989, s. 165). Batı kaynaklarında bu coğrafya için kullanılan Grekçe ve Latince *Seres* ve *Serica* terimleri ile Aurel Stein'in Tarım Havzası ve Hotan bölgesi için önerdiği *Serindia* kavramı, bölgenin erken dönemlerden itibaren ipek üretimiyle özdeşleştiğini ortaya koymaktadır (Stein, 1921, s. viii). İpek Yolu üzerindeki kültürel ve ekonomik etkileşimler, atlas ipeğinin desen ve renk repertuarını zenginleştirmiştir. Uygur toplumunda özellikle kadın giyiminde günlük yaşam ve törenlerde yaygın olarak kullanılan atlas ipeği, sosyal kimliğin önemli bir göstergesi olmuş; bu kültürel süreklilik nedeniyle 2008 yılında UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne dâhil edilmiştir (Mingfang ve Liao, 2017, s. 935).

Atlas ipeği, ipliklerin dokuma öncesinde bağlanarak boyandığı geleneksel bağlama-boyama tekniğiyle üretilmektedir (Sabir, 2003, s. 134–135). Tekstil literatüründe “*ikat*” olarak adlandırılan bu yöntem, kumaş yüzeyinde dalgalı ve ritmik desenler ile parlak, yüksek kontrastlı renklerin oluşmasını sağlar (Maschke, 2016). El emeğine dayalı üretim süreci, zanaatkârlık bilgisinin kuşaktan kuşağa aktarılmasına olanak tanımakta; Uygur atlas kumaşlarında genellikle dört ila altı renk kullanılması, onu diğer ikat türlerinden ayıran belirgin bir özellik olarak öne çıkmaktadır (Sabir, 2003, s. 135).

Atlas Sözcüğünün Etmolojisi

Uygurlar tarafından “*Etles*”, diğer topluluklar tarafından ise “*Atlas*” olarak adlandırılan bu ipek kumaşın etimolojisine ilişkin farklı görüşler bulunmaktadır. Bazı araştırmacılar terimin Farsça kökenli olduğunu ve Sasani dönemindeki motifli dokumalarla ilişkili olduğunu ileri sürse de, bu durum atlas ipeğinin üretim tekniğinin doğrudan İran kökenli olduğunu kanıtlamamaktadır (Li ve Heng, 2004, s. 22; Tursunniyaz, 2016, s. 56). Atlas ipeğinin yerel üretim geleneği dikkate alındığında, terimin Uygurca kökenli olduğu görüşü daha tutarlı görünmektedir. Bu yaklaşıma göre “*et*” (vücut) ve “*las*” (akışkan) sözcüklerinin birleşmesiyle oluşan “*etles*”, kumaşın

¹ Kurum/ üniversite adı ile bağlı olduğu fakülte ya da bölüm bilgisi, il/ülke, e-posta adresi

vücuda yapışmayan ve serbest hareket eden yapısını tanımlamaktadır (Tursunniyaz, 2016, s. 57).

Atlas Motifleri

Atlas kumaşında kullanılan motifler, sembolik anlamlar taşıyan zengin bir yapıya sahiptir. Başlangıçta sınırlı olan desen çeşitliliği, zanaatkârlık bilgisinin kuşaktan kuşağa aktarılmasıyla zamanla artmış; günümüzde otuzdan fazla desen türü ve yüzü aşkın motif varyantı tespit edilmiştir (Li Nan vd., 2020, s. 373).

Atlas kumaşlarında görülen motif çeşitliliği, genel olarak belirli tematik gruplar altında incelenmektedir.

1. Bitkisel Motifler

Elma, armut, incir, nar ve badem gibi meyvelerin yanı sıra pamuk, buğday başağı, kabak, kamış ve gül gibi bitkisel öğelerden esinlenen motifler, Atlas süsleme geleneğinin başlıca ilham kaynaklarını oluşturmaktadır (Li Nan vd., 2020, s. 373).

Uygur sanatında bitkisel motiflerin biçimlenişi, yaşanılan coğrafyanın doğal çevre koşullarıyla yakından ilişkilidir. Özellikle çöl, vaha ve otlak ekosistemlerinin hâkim olduğu Orta Asya coğrafyası, motif repertuarının oluşumunda belirleyici bir rol oynamıştır. Bununla birlikte, bu motiflerin yalnızca çevresel gözleme dayanmadığı, aynı zamanda erken Türk inanç sistemleriyle de güçlü bir sembolik bağ taşıdığı görülmektedir. Türk mitolojik düşüncesinde yer alan kutsal ağaç / hayat ağacı / dünya ağacı anlayışı, özellikle Şamanist kozmolojide gök, yer ve yeraltı âlemlerini birbirine bağlayan eksen olarak yorumlanmaktadır (Abulizi, 2005, s. 150; Çoruhlu, 2019, s. 86). Bu sembolizmin Türk sanatının farklı dönemlerinde yaygın biçimde devam ettiği literatürde açıkça belirtilmektedir.

Bu bağlamda, Turfan (Koço) Uygur Devleti dönemine (yaklaşık 9.–13. yüzyıllar) ait duvar resimleri ve freskler, bitkisel motiflerin hem estetik hem de kozmolojik işlevini somut biçimde ortaya koymaktadır. Özellikle Koço (Turfan) bölgesindeki duvar resimlerinde görülen çiçekli ağaçlar, meyve salkımları ve üzüm benzeri bitkisel tasvirler, Uygur resim sanatında doğa unsurlarının sembolik bir anlatım diliyle işlendiğini göstermektedir (Kosa, 2009, s. 136; Rozi vd., 2011, s. 137–138). Aynı zamanda bu tasvirlerin Maniheizt ve Budist ikonografik çevreyle de ilişki içinde geliştiği anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla, bitkisel motiflerin kökeni yalnızca dekoratif bir tercihe indirgenemez; aksine, Uygur sanatında bu motifler, çevresel gerçeklik ile inanç temelli kozmolojik düşüncenin birleştiği çok katmanlı bir sembolik yapı olarak değerlendirilmelidir.

Sabir'e göre Atlas kumaşlarında çiçek motifleri, çiçek, yaprak ve sap öğelerinin bir arada kullanılmasıyla oluşturulmakta ve sıklıkla geometrik düzenlemelerle birleştirilmektedir (Sabir,

2007a, s. 2). Bu anlayış, kökeni Orta Asya'ya dayanan ve adını Çin Türkistanı'ndaki (Doğu Türkistan) Hotan (Hatay) bölgesinden alan Hatai motifinde de görülmektedir (Akgün, 2008, s. 51). "Hatai" adının tarihsel süreçte Hatayi, Hata, Hutan ve Hıtay gibi farklı adlarla anılması, Atlas ipeği üretiminin önemli merkezlerinden biri olan Hotan'a işaret etmektedir (Alparslan, 2016, s. 863; Birol ve Derman, 1995, s. 65; Seçkinöz vd., 1986, s. 199).

1.1 Badem Motifi

Badem motifi, yaygın kullanımı ve sembolik anlamlarıyla Atlas süsleme geleneğinde öne çıkmaktadır. Doğu Türkistan'da yaklaşık 3000 yıllık geçmişe sahip badem ağacı, Uygur kültüründe kutsal ve koruyucu bir anlam kazanmış; Keşmir üzerinden İpek Yolu yoluyla bölgeye ulaştığı ya da şifa verici özelliğine dayanan sözlü inanışlarla benimsendiği ileri sürülmüştür (Dawut, 2011, s. 35; Turgan, 2023, s. 208). İslamiyet sonrasında hilali çağrıştıran biçimiyle yaşam, bereket ve kutsallık kavramlarıyla ilişkilendirilen badem, tıbbi ve ekonomik değeri sayesinde Uygur estetik anlayışında ayrıcalıklı bir konum edinmiştir.

1.2 Nar motifi

Atlas süsleme sanatında önemli bir bitkisel motif olan nar, Türk süsleme geleneğinde ilk kez Uygur Türkleri tarafından kullanılmıştır. Uygurcada "*anar gül*" olarak adlandırılan motifin, Orta Asya'da Soğd halkı aracılığıyla benimsendiği ve VIII–IX. yüzyıla tarihlenen Uygur duvar resimlerinde erken örneklerinin görüldüğü bilinmektedir. Daha sonraki dönemlerde Horasan ve İran üzerinden Anadolu'ya yayılan nar motifi, Uygur kültüründe İslam öncesi ve sonrası süreçte bereket, doğurganlık ve refah kavramlarıyla ilişkilendirilmiş; bolluk ve müreffeh yaşam idealinin simgesi hâline gelmiştir (Çağlitütüncügil, 2013, s. 79; Serbest, 2023, s. 200). Atlas kumaşlarında nar motifi, bademe kıyasla daha karmaşık bir yapıya sahip olmakla birlikte sade ve yalın çizgilerle uygulanmıştır (Li Nan vd., 2020, s. 373).

a) Çiçek motifi

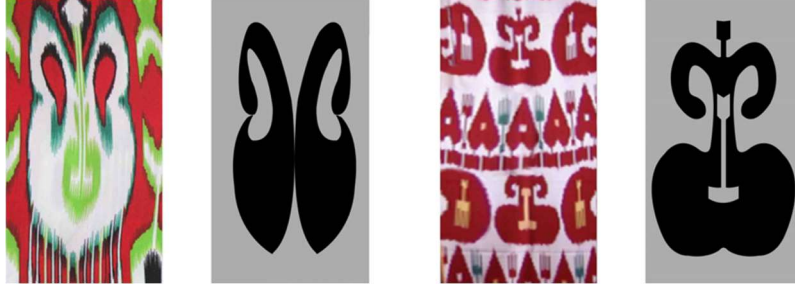

b) Ağaç motifi

c) Karışık bitkisel motif

d) Badem motifi

e) Nar motifi

Şekil 1. Bitkisel motifler

2. Doğa Motifleri

Atlas ipeğinde doğal görüntü desenleri, başlıca su damlası, alev ve dağ motiflerinden oluşmaktadır. Bu desenler, Uygur halkının yaşadığı doğal çevreden beslenmekte ve soyut, sade ve özlü bir anlatım diliyle ifade edilmektedir.

2.1 Su Damlası Motifi

Kurak ve yarı kurak çöl coğrafyasında yaşayan Uygur toplumu için su, yalnızca yaşamsal bir gereksinim değil, aynı zamanda güçlü bir kültürel ve simgesel değere sahiptir. Bu durum, Uygur mimarisi ve geleneksel el sanatlarında su temalı motiflerin yaygın kullanımına yansımıştır. *Kaynam* (girdap), *tamçe* (damla), *kelkun* (sel) ve *dolqun* (dalga) gibi motifler, suyun hareketini ve yaşamla olan bağını simgesel bir anlatımla ifade etmektedir (Yarmemet ve Zhang, 2013, s. 56). Bu bağlamda su damlası motifi, Atlas ipeği dokumalarında en sık kullanılan desenlerden biri olup, sade biçimine karşın suya atfedilen yaşamsal ve sembolik anlamları yoğunlaştırılmış bir görsel dil aracılığıyla yansıtmaktadır. Bu yönüyle motif, Atlas ipeğinde estetik bir unsur olmanın ötesinde, Uygur halkının doğayla kurduğu ilişkinin kültürel bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

2.2 Alev motifi

Alev motifi, Uygur Atlas ipeği süslemelerinde çoğunlukla yardımcı motif olarak yer almakta; ana desenleri destekleyici biçimde ya da dolgu unsuru olarak kullanılmaktadır (Li Nan vd, 2020, s. 375). Alev motifinin Uygur kültüründeki diğer adı ise “*şeytan qulub*” (şeytan kilit) dur (Abulizi, 2005, s. 151). Tarihsel süreç içerisinde bölgede etkili olan farklı inanç sistemlerinin yayılması, yerel halkın kültürel ve sanatsal üretimleri üzerinde belirgin izler bırakmıştır. Bu bağlamda özellikle Zerdüştlük inancında ateş ve ışık, kutsal kabul edilmekte; ışık yayan tüm unsurlar saygı ve tapınım nesnesi olarak değerlendirilmektedir (Ehed, 2011, s. 95–101). Ateşin arındırıcı, koruyucu ve kutsal niteliklerle ilişkilendirilmesi, alev motifinin sembolik bir ifade aracı olarak süsleme repertuarına dâhil edilmesine zemin hazırlamıştır. Böylece alev motifi,

Atlas süslemelerinde yalnızca dekoratif bir unsur olmanın ötesine geçerek tarihsel inanç katmanlarını yansıtan kültürel bir simge niteliği kazanmıştır.

2.3 Dağ Motifi

Kuzeyde Altay Dağları, güneyde Kara Kurum, Pamir Dağları ve ortada Tengri Dağları ile çevrili bu coğrafyada yaşayan Uygurlar doğal olarak dağlara büyük saygı duymuşlardır. Zikzak biçimli dağ deseni, Atlas ipeğinde yaygın olarak kullanılan bir diğer temadır. Uygur folklor araştırmacısı Abdükerim Rahman tepesinde yıl boyu kar erimeyen dağların kara atlas adını veren sadece beyaz ve siyah iki renk unsurundan oluşan desenin ilham kaynağı olduğunu ileri sürmüştür (Rahman, 1989, s. 170). Dalgali çizgilerle oluşturulan bu motif, güçlü bir hareket ve dinamizm sergilemekte; bölgenin dağlık doğal yapısını soyut bir anlatımla yansıtarak Uygur halkının yurt sevgisi ve aidiyet duygusunu simgelemektedir.

a) Su damlası motifi

b) Alev motifi

c) Dağ motifi

Şekil 2. Doğa motifleri

3. Nesnelere Motifleri

Nesneleri simgeleyen motifler Uygur halkının gündelik yaşam pratiklerini, üretim biçimlerini, inanç sistemlerini ve estetik anlayışını doğrudan yansıtan önemli bir motif grubunu oluşturmaktadır. Bu türlü motifler arasında müzik aletleri, hayvan boynuzları, takılar ve çeşitli günlük kullanım eşyaları yer almakta; söz konusu unsurlar yalnızca görsel bir süsleme öğesi olarak değil, aynı zamanda kültürel kimliğin ve kolektif hafızanın taşıyıcıları olarak işlev görmektedir.

3.1 Müzik Aletleri

Müzik aletleri ise Uygur kültüründe yalnızca eğlence aracı değil, aynı zamanda kutsal ve törensel anlamlar taşıyan simgesel nesnelere olarak öne çıkmaktadır. Şarkı ve dans geleneğiyle güçlü biçimde özdeşleşmiş olan Uygur halkı için müzik, uygarlık kültürünün temel bileşenlerinden biridir. Bu nedenle *rawap*, *nağra*, *dutar* ve *ğicek*, *huştar* gibi geleneksel çalgıları sembol eden *rawap gül*, *nağra gül* motifleri Atlas kumaşı üzerinde kimi zaman

bağımsız bir anatema, kimi zaman ise dairesel ya da ritmik biçimde tekrarlanan kompozisyonlar içinde diğer motiflerle birlikte kullanılmıştır (Li Nan vd., 2020, s. 375; Sabir, 2007a, s. 2).

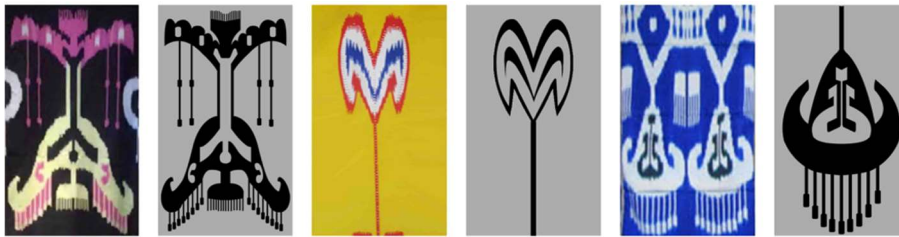
3.2 Takı Motifleri

Takı motifleri, Uygur halkının coşkulu, dışa dönük ve süslemeye açık estetik anlayışının bir yansımasıdır (Şekil 3c). Göz alıcı ve gösterişli takılar, özellikle kadın giyiminde önemli bir süsleme unsuru olarak benimsenmiş; bu durum Atlas desenlerine de yansımıştır. Püskül, yakut, küpe, boncuk, *çaç tenge* (saç bağı takısı), taç ve tüy gibi takı öğeleri desen kompozisyonlarında sıklıkla kullanılmıştır (Sabir, 2007a, s. 2).

3.3 Hayvan Motifleri

Uygur kültüründe geleneksel motifler, temelde totem inançlarına dayanan hayvan kökenli semboller ile insan-doğa ilişkisi çerçevesinde gelişen üretim temelli motiflerden oluşmaktadır (Yarmemet, 2013, s. 56). Göçebe yaşam biçimiyle şekillenen Uygur toplumunda sığır, koyun, at, deve ve köpek gibi hayvanlarla kurulan yakın ilişki, hayvanların organ ve fiziksel özelliklerinden esinlenen zengin bir motif repertuarının ortaya çıkmasını sağlamıştır. *Koçkırak* (koçboynuzu), *börek gül* (böbrek), *yürek gül*, *jeynek gül* (dirsek), *at taqisi* (at nalı), *töge tapan* (deve tabanı), *uy közi* (koyun gözü) ve *yılan bağrı* (yılan) gibi motifler bu anlayışın stilize örnekleri arasında yer almaktadır (Sabir, 2007a, s. 2; Sabir, 2007b).

İslamiyet'in kabulü sonrasında figüratif anlatım sınırlansa da, hayvan özelliklerini dolaylı biçimde yansıtan bu motifler süsleme geleneğinde varlığını sürdürmüştür. Atlas kumaşlarında sıkça görülen koçkırak motifi, Anadolu'da "elibeline" ya da "em damgası" olarak bilinen motifle benzerlik göstermekte; her iki kültürde de doğurganlık, bereket ve koruyuculuk anlamlarıyla ilişkilendirilmektedir (Eroğlu, 2020, s. 833). Boynuz sembolü, Türk kültüründe hükümlanlık, üreme ve bereket gibi kavramlarla bağlantılı olup, göçebe yaşamın etkisiyle hem işlevsel hem de sembolik bir değer kazanmıştır (Demir, 2024, s. 689; Li Nan vd., 2020, s. 376). Bu yönüyle hayvan organları temelli motifler, Uygur Atlas süslemelerinde göçebe kültürün ve estetik soyutlamanın önemli göstergeleri arasında yer almaktadır.

a) Müsik aleti motifi b) Boynuz motifi c) Takı motifi

Şekil 3. Nesnel motifleri

4. Günlük Kullanım Eşyaları

Günlük kullanım eşyalarına ait motifler, Atlas kumaşında Uygur halkının üretim pratikleri ve gündelik yaşamına dair somut izler taşımaktadır. Uygurların erken dönem yarı tarımcı–yarı hayvancı yaşam biçimi, nesnelere biçim ve rengine yönelik estetik bir duyarlılığın gelişmesini sağlamıştır (Abdurehim, 2005, s. 73). *Moka* (mekik), *moyinkeş* (kirkit), tarak, ibrik, orak, teste, balta, lamba ve vazo gibi nesnelere, çoğunlukla sadeleştirilmiş ve soyutlanmış biçimlerde betimlenerek işlevsellik ile estetik anlatım bir arada sunulmuştur (Sabir, 2007a, s. 2). Bu yönüyle Atlas ipeğindeki nesne motifleri, sembolizm ve estetiğin bütünleştiği görsel bir anlatım ortaya koymaktadır.

a) Tarak motifi

b) Mekik motifi

c) Vazo motifi

Şekil 4. Günlük kullanım eşyaları motifleri

Atlas Desenleri

Atlas kumaşı, dokuma tekniğine göre *han etles*, *darayi etles* (*Ancan etles*), *hocene etles* ve *Yarkend etlisi* olmak üzere dört temel türe ayrılmaktadır. Renk özellikleri bakımından ise başlıca *qara etles* (siyah atlas), *qizil etles* (kırmızı atlas), *seriq etles* (sarı atlas) ve *zötine etles* (turkuvaz atlas) olarak sınıflandırılmaktadır (Alimcan, 2010, s. 279; Tekin, 1991, s. 50).

Bu temel motifler esas alınarak, motiflerin bir araya getirilmesi ya da tekrar edilmesi yoluyla özgün atlas desenleri oluşturulmuştur. Desen açısından geçmişte *han tacı nüsha*, *rawapgül nüsha* ve *belişman nüsha* gibi motifler yaygınken; 2000. Yıllardan sonra günümüzde Hotan elayesinde *qoşköz etles*, *katakçe etles*, *petle yol etles*, *yolwas nüsha*, *monçak nüsha*, *qomuş nüsha*, *ala qağa nüsha*, *toz gül nüsha*, *iz nüsha*, *qoş yürek nüsha*, *mokagül etles*, *kelkün nüsha* ve *uwaqgül etles* gibi çok sayıda desen çeşidi ortaya çıkmıştır (Sabir, 2007b, s. 57-92).

a)Kelkün nüsha b) Belişman nüsha (Yeken nüsha) c)Amutgül qizil etles d) Petle yol nüsha

Şekil 5. Atlas desenleri

Değerlendirmeler

Atlas dokumacılığı, Uygur halkının tarihsel, kültürel ve sanatsal birikimini yansıtan özgün bir dokuma geleneği olarak Doğu Türkistan kültür mirası içinde önemli bir yere sahiptir. İpek Yolu üzerindeki kültürel etkileşimler ve coğrafi koşullar, Atlas ipeğinin renk, desen ve üretim tekniklerinin zenginleşmesini sağlamış; bu kumaş, bir tekstil ürünü olmanın ötesinde Uygur toplumunun kolektif belleğini ve estetik anlayışını yansıtan yaşayan bir kültürel miras niteliği kazanmıştır.

Atlas kumaşlarında yer alan bitkisel, doğa ve nesne temelli motifler; Uygur halkının doğayla ilişkisini, inanç sistemlerini ve gündelik yaşamını sembolik bir anlatım diliyle ortaya koymaktadır. Bitkisel motifler bereket ve kutsallığı, doğa motifleri yaşamsal unsurları, nesne motifleri ise kültürel sürekliliği temsil etmektedir. İslamiyet'in kabulü sonrasında figüratif anlatımın soyutlanarak devam etmesi, inanç değişimine rağmen kültürel sürekliliğin korunduğunu göstermektedir. Bu yönüyle Atlas ipeği, zanaatkârlık bilgisi ve sembolik diliyle Uygur kültürel kimliğinin aktarımında önemli bir rol üstlenmektedir.

Kaynakça

- Abdurehim, I. (2005). Weiwuer Zu Tu'an Yishu De Meixue Yuanyuan Tan [Uygur desen sanatının estetik kökenleri üzerine bir inceleme]. *Journal of Şincan Arts University*, 3(2), 72–90.
- Abulizi, A. (2005). Weiwu'erzu Chuantong Fushi Tuwen Ji Qi Wenhua Yiyun Shulun [Uygur geleneksel giysi motifleri ve bunların kültürel anlamları üzerine bir değerlendirme]. *Xibei Minzu Daxue Xuebao (Zhexue Shehui Kexue Ban)*, (5), 147–152.
- Akgün, B. (2008). Türk süsleme sanatında Hatailer. 38. *ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi Bildiriler Kitabı* (s. 45–59).
- Alimcan, A. (2010). Weiwu'er Aidelaisi De Fazhan Licheng He Fazhan Qushi [Uygur atlas kumaşının gelişimi ve günümüz eğilimleri]. *Charming China*, (6), 277–279.
- Biol, I. ve Derman, Ç. (1995). *Türk tezyini sanatlarında motifler*. Kubbealtı Neşriyatı.
- Çağlitütüncigil, E. (2013). Türk süsleme sanatında nar: "Form, köken ve ekonografik anlamı". (33), 61–92.
- Çoruhlu, Y. (2019). *Türk sanatında hayvan sembolizmi* (3. Baskı). Ötüken.
- Davut, E. (2011). Badam ve Badam Doppa. *Miras Dergisi*, (3), 35-39.
- Demir, T. (2024). Türk kültüründe boynuz kültü. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 17(46), 689-670.
- Ehed, A. (2001). Xiyu Baihuo Xisu de Wenhua Lijie [Batı diyardaki ateşe tapınma inancının kültürel yorumu]. *Xiyu Yanjiu*, (3), 95-101.
- Eroğlu, A. A. (t.y.). Iğdır yöresi halıları. A. Soysaldı (Ed.), *Cumhuriyet Dönemi Türk halıcılığı kitabı* (Cilt 2; s. 829-855). Atatürk Kültür Merkezi.
- Kosa, G. (2009). Peacocks under the jewel tree: New hypotheses on the manichaeen painting of bezeklik (Cave 38)". *Journal of Inner Asian Art and Archaeology*, (4), 135–148.
- Li, Nan., Dan, X. Q. ve Zhang, Y. (2020). Aidelaisi chou wenyang ticai ji qi yu Weiwuer zu wenhua yingshe guanxi [Atlas ipeği desen konuları ve Uygur kültürüyle olan ilişkisi]. *Baozhuang Gongcheng*, 41(18), 372-377.
- Li, A. ve Zhang, H. (2004). Aidelaisi yu Baihesanmu yanjiu [Atlas ve Baqasam üzerine bir inceleme]. *Xinjiang Yishu Xueyuan Xuebao*, (3), 22–27.
- Maschke, C. (2016). *The patterned thread: New textiles inspired by ikat* (Tez No. 2016.6.05). [Yüksek lisans tezi, The Swedish School of Textiles, University of Borås, Sweden]. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1057007/FULLTEXT01.pdf>
- Mingfang, L. ve Liao, Z. (2017). The influence of Adlai silk on the cultural value of Xinjiang [Atlas ipeğinin Sincan'ın kültürel değeri üzerindeki etkisi]. *Advances in Economics, Business and Management Research*, 29, 934–940.

- Rahman, A. (1989). *Uyghur folklori heqqide bayan*. Şincan Üniversitesi Neşriyatı.
- Rozi, E. ve Liang, H. (2011). Lun Xingcheng Weiwu'er Zu Chuantong Fushi Zhiwu Wenyang De Zhuduo Yinsu [Uygur geleneksel giysilerinde bitkisel motiflerin oluşumu]. *Hundred Schools of Arts*. 123(7), 136-138.
- Sabir, M. (2003). *Dunyada birla hoten bar* S. Abdulla (Ed.). Şincan Halk Neşriyatı.
- Sabir, M. (2007a). Etlestiki qimmat ve senet. *Miras Dergisi*, (4),1-5.
- Sabir, M. (2007b). *Etlesçilik*. Şincan Halk Neşriyatı.
- Seçkinöz vd. (1986). *Resim II süsleme resmi ve süsleme sanatları tarihi*. Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Serbest, K. (2023). Uygur Türklerinin giyim-kuşam kültüründe öne çıkan semboller. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 11(34), 194-213.
- Stein, A. (1921). *Serindia: Detailed report of explorations in Central Asia and Westernmost China*. Clarendon Press.
- Tekin, V. (1999). Etlesçilik. *Şincan Tezkiriçiligi Dergisi*, (1), 50-53.
- Turgan, Z. (2023). Badanmu Wenyang Qiyuan Yu Bianhua Kaoxi [Badem motifinin kökeni ve dönüşümü üzerine bir değerlendirme]. *Zhongguo Minzu Bolan*. 208-210.
- Tursunniyaz, Y. (2016). Yipek yoli ve etlesçilik. *Şincan İctimai Penler Tetqiqati*, (1), 54-61.
- Yarmemet, M. ve Zhang, R. (2013). Weiwuer Zu Chuantong Wenshi Ji Tedian [Uygur geleneksel motifleri ve özellikleri]. *Qing Fang Gongye Yu Jishu*, 160(1), 55-57.

GÖRSEL KAYNAKLAR

- Şekil 1, 2, 3: Li, N., Dan, X. Q. ve Zhang, Y. (2020). Aidelaisi chou wenyang ticai ji qi yu Weiwuer zu wenhua yingshe guanxi [Atlas ipeği desen konuları ve Uygur kültürüyle olan ilişkisi]. *Baozhuang Gongcheng*, 41(18), 372-377.
- Şekil 4, 5: Sabir, M. (2007b). *Etlesçilik*. Şincan Halk Neşriyatı.